



## § 347

### Sosiaali- ja terveystieteiden palveluverkkosuunnitelma vuoteen 2030

HEL 2014-010200 T 06 00 00

#### Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti esittelijän ehdotuksesta poiketen hyväksyä sosiaali- ja terveystieteiden palveluverkon uudistamisen periaatelinjaukset ja toteuttamismallit ”Sosiaali- ja terveystieteiden palveluverkkosuunnitelma vuoteen 2030” -raportin pääpiirteiden mukaisesti, joka sisältää kuvauksen sosiaali- ja terveystieteiden palvelujen kolmesta uudesta integroidusta toimintamallista ja alustavan suunnitelman näiden toimintamallien käyttöönottoon perustuvasta palveluverkosta, seuraavasti:

- Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden palveluverkko muodostuu perhekeskuksista, terveys- ja hyvinvointikeskuksista, monipuolisista palvelukeskuksista sekä niitä tukevista sähköisistä palveluista, muista lähipalveluista, kuten käyttäjien lähellä olevista lähineuvoloista, asiakkaan luo vietävistä palveluista ja muista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista.
- Perhekeskus, terveys- ja hyvinvointikeskus ja monipuolinen palvelukeskus ovat palvelukokonaisuuksia, joissa tarjotaan kokonaisvaltaisia, moniammatillisia ja tarpeen mukaisia palveluja lapsiperheille, aikuisväestölle, ikääntyneille ja monisairaille fyysisesti samoissa tiloissa tai useamman rakennuksen muodostamassa kokonaisuudessa.
- Perhekeskusten ja terveys- ja hyvinvointikeskusten toimintamallit kehitetään pilotoitien kautta, monipuolisia palvelukeskuksia kehitetään nykyisen toimintamallin pohjalta.
- Palvelujen kokonaisvaltaisuus tarkoittaa ennalta ehkäisevien ja korjaavien palvelujen tarjoamista yhtenäisenä kokonaisuutena.
- Etelän alueella pilottikohteina ovat Kalasataman terveys- ja hyvinvointikeskus ja Kallion perhekeskus. Pilottikohteiden suunnittelun ja toteuttamisen edetessä liitteenä olevan raportin alustavaa suunnitelmaa täsmennetään siten, että uusien keskusten perustamisesta valmistellaan erilliset tarveselvitykset ja niitä koskevat lautakunnan päätösesitykset. Suunnittelussa otetaan huomioon yhteistyö kolmannen sektorin kanssa.

Ennen pilotoitien konkretisoidaan tarkemmin, miten jalkautuvat, lähi-, sähköiset ja kotiin vietävät palvelut toteutetaan käytännössä.



Suunnitelma tuodaan lautakunnalle hyväksyttäväksi mahdollisimman nopeasti.

- Perhekeskuksen pilottikohteen tarkempi suunnitelma tuodaan sosiaali- ja terveyslautakunnan hyväksyttäväksi vuoden 2014 aikana. Tätä ennen Tilakeskus selvittää perhekeskuspilotointia varten tarvittavat tilat vuodelle 2015.

- Palveluverkon uudet ja keskitettävät toimipisteet sijoitetaan hyvien liikenneyhteyksien varrelle liikenteen solmukohtiin.

Kun palveluverkkoa uudistetaan vaiheittain, on tärkeätä, että terveys- ja hyvinvointikeskusten ja perhekeskus pilottien kokemuksia hyödynnetään koko ajan verkkoa uudistettaessa. Siksi viraston tulisi valmistella selkeä ohjelma, miten pilottien toimivuutta ja palvelujen vaikuttavuutta voidaan arvioida, mielellään tutkimuksellisesti, alusta lähtien. Suunnitelma tulisi liittää osaksi pilottien toimintaa.

Kallion terveysasema toimii nykyisessä käytössä v. 2018, jolloin se siirtyy Kalasatamaan ja tilat vapautuvat Perhekeskuksen käyttöön.

Lautakunta pitää välttämättömänä, että Kalasataman ja keskustan terveyden - ja hyvinvointikeskusten saavutettavuus julkisilla liikennevälineillä esteettömästi turvataan heti alusta alkaen.

Lautakunta ei sitoudu alustavan suunnitelman keskeisissä linjauksissa 25:n keskuksen lukumäärään, koska palvelukeskusten lukumäärä täsmentyy pilottien ja palveluverkon jatkoselvittelyjen ja erillisten päätösten pohjalta.

Lautakunnan mielestä pitäisi kuitenkin jo tässä vaiheessa panna selvitykseen esim. kaakkoisen alueen (Laajasalo) ja etelässä (Lauttasaari) monipuolisten palvelukeskusten perustaminen.

Palvelukeskusten yhteistyö ja yhteydenpito aluetyöhön tarjoaa uudenlaisen mahdollisuuden tuoda sote-palveluja lähelle asukkaita ns. matalan kynnyksen periaatteella. Aluetyön konseptia pitää pohtia ja kehittää jatkossa osana lähelle tuotavia, jalkautuvia sote-palveluja.

Lautakunta edellyttää, että palvelukeskusten aukioloaikoja tarkastellaan uudelleen asiakkaiden tarpeita vastaaviksi. Mahdollisuutta mm. Kalasataman ja keskustan terveys- ja hyvinvointikeskusten aukioloaikojen pidentämiseksi arvioidaan huomioiden ja yhteen sovittaen perustason päivystyspalveluiden aukioloajat.

Lautakunta edellyttää, että palveluverkon uudistamisen ja terveysasemien siirtojen käynnistyttyä tarkastellaan



laboratoriopalveluja HUS:n kanssa siten, ettei kaupunkiin jää katvealueita laboratoriopalveluissa.

## Käsittely

### 1. vastaehdotus:

Maija Anttila: "Kun palveluverkkoa uudistetaan vaiheittain, on tärkeitä, että terveys- ja hyvinvointikeskusten ja perhekeskus pilottien kokemuksia hyödynnetään koko ajan verkkoa uudistettaessa. Siksi viraston tulisi valmistella selkeä ohjelma, miten pilottien toimivuutta ja palvelujen vaikuttavuutta voidaan arvioida, mielellään tutkimuksellisesti, alusta lähtien. Suunnitelma tulisi liittää osaksi pilottien toimintaa."

Kannattajat: Seija Muurinen

### 2. vastaehdotus:

Maija Anttila: "Lautakunta päättää, että Kallion terveysasema toimii nykyisessä käytössä v. 2018, jolloin se siirtyy Kalasatamaan ja tilat vapautuvat Perhekeskuksen käyttöön."

Kannattajat: Seija Muurinen

### 3. vastaehdotus:

Maija Anttila: "Lautakunta pitää välttämättömänä, että Kalasataman ja keskustan terveyden - ja hyvinvointikeskusten saavutettavuus julkisilla liikennevälineillä esteettömästi turvataan heti alusta alkaen."

Kannattajat: Seija Muurinen

### 4. vastaehdotus:

Maija Anttila: "Lautakunta ei sitoudu alustavan suunnitelman keskeisissä linjauksissa 25:n keskuksen lukumäärään, koska palvelukeskusten lukumäärä täsmentyy pilottien ja palveluverkon jatkoselvittelyjen ja erillisten päätösten pohjalta."

Kannattajat: Markku Vuorinen

### 5. vastaehdotus:

Maija Anttila: "Lautakunnan mielestä pitäisi kuitenkin jo tässä vaiheessa panna selvitykseen esim. kaakkoisen alueen (Laajasalo) ja etelässä (Lauttasaari) monipuolisten palvelukeskusten perustaminen."

Kannattajat: Seija Muurinen

### 6. vastaehdotus:

Maija Anttila: "Palvelukeskusten yhteistyö ja yhteydenpito aluetyöhön tarjoaa uudenlaisen mahdollisuuden tuoda sote-palveluja lähelle asukkaita ns. matalan kynnyksen periaatteella. Aluetyön konseptia



pitää pohtia ja kehittää jatkossa osana lähelle tuotavia, jalkautuvia sote-palveluja."

Kannattajat: Markku Vuorinen

7. vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Muutetaan kappale 1 kuulumaan seuraavasti:

"Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää merkitä tiedoksi "Sosiaali- ja terveysviraston palveluverkkosuunnitelma vuoteen 2030" -raportin sekä hyväksyä sosiaali- ja terveysviraston palveluverkon uudistamisen periaatelinjaukset ja toteuttamismallit seuraavasti:"

Kannattajat: Jouko Malinen

8. Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: "Lisätään päätökseen teksti

"Valmistelua jatketaan kehittämällä toimintamallia alueellisille lähiasemille, joilla tarjotaan tavallisimpia terveyskeskus- ja sosiaalityön palveluita sekä matalan kynnyksen päihde- ja mielenterveyspalveluita integroituna kokonaisuutena. Alueelliset lähiasemat tarjoavat palveluita suurten palvelukeskusten rinnalla ja niitä on eri kaupunginosissa. Lähiasemia kehitetään vastaamaan eri kaupunginosien tarpeisiin, ja niiden toimintaan kuuluu kaupunginosayhteisöjä tukevaa työtä sekä sosiaalista raportointia kaupunginosien olosuhteista. Ruotsinkielisiä palveluja tarjotaan niillä alueilla jossa on ruotsin- ja kaksikielisiä asukkaita."

Kannattajat: Jouko Malinen

9. vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Lisätään päätökseen teksti:

"Suunnitelmissa eteneminen edellyttää, että tila- ja henkilöstöressurit ovat riittävät eikä itse uudistuksen vaatimia kuluja kateta vähentämällä rahoitusta palveluista. Riittävien resurssien varmistamiseksi kussakin uudistuksen vaiheessa tulee esittää lautakunnalle henkilöstösuunnitelma ennen toimenpiteiden hyväksymistä."

Kannattajat: Jouko Malinen

10. vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Lisätään päätökseen teksti:

"Esitetystä poiketen Kallion terveysaseman nykyisissä tiloissa jatketaan tavallisten terveyskeskuspalveluiden tarjoamista myös Kalasataman terveys- ja hyvinvointikeskuksen valmistumisen jälkeen, ja sen sijaan selvitetään muita vaihtoehtoisia toimintoja, jotka voitaisiin siirtää Kalasatamaan."



Kannattajat: Joonas Leppänen

11. vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Lisätään päätökseen teksti:

"Monipuolisten palvelukeskusten sijoittamista tulee vielä arvioida siten, että palveluihin ei jää katvealueita. Itäisissä kaupunginosissa palveluiden tulee olla yhtä helposti saavutettavissa kuin lähellä kantakaupunkia."

Kannattajat: Joonas Leppänen

12. vastaehdotus:

Seija Muurinen: "Lautakunta edellyttää, että palvelukeskusten aukioloaikoja tarkastellaan uudelleen asiakkaiden tarpeita vastaaviksi. Mahdollisuutta mm. Kalasataman ja keskustan terveys- ja hyvinvointikeskusten aukioloaikojen pidentämiseksi arvioidaan huomioiden ja yhteen sovittaen perustason päivystyspalveluiden aukioloajat."

Kannattajat: Laura Nordström

13. vastaehdotus:

Seija Muurinen: "Lautakunta edellyttää, että palveluverkon uudistamisen ja terveysasemien siirtojen käynnistyttyä tarkastellaan laboratoriopalveluja HUS:n kanssa siten, ettei kaupunkiin jää katvealueita laboratoriopalveluissa."

Kannattajat: Laura Nordström

14. Vastaehdotus:

Laura Nordström: "Kohdan 7 perään lisätään seuraava lause: TÄTÄ ENNEN TILAKESKUS SELVITTÄÄ PERHEKESKUSPILOTOINTIA VARTEN TARVITTAVAT TILAT VUODELLE 2015."

Kannattajat: Hannu Tuominen

15. vastaehdotus:

Laura Nordström: "Kohtaan 2 lisäys, joka merkitty isoilla kirjaimilla: "Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden palveluverkko muodostuu perhekeskuksista, terveys- ja hyvinvointikeskuksista, monipuolisista palvelukeskuksista sekä niitä tukevista sähköisistä palveluista, MUISTA LÄHIPALVELUISTA, KUTEN KÄYTTÄJIEN LÄHELLÄ OLEVISTA LÄHINEUVOLOISTA, asiakkaan luo vietävistä palveluista ja muista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista."

Kannattajat: Hannu Tuominen



16. vastaehdotus:

Laura Nordström: "Kohdan 6 loppuun lisätään lause:  
SUUNNITTELUSSA OTETAAN HUOMIOON YHTEISTYÖ  
KOLMANNEN SEKTORIN KANSSA."

Kannattajat: Hannu Tuominen

17. vastaehdotus:

Laura Nordström: "Uusi kohta kohdan 6 jälkeen: "Ennen pilotointia konkretisoidaan tarkemmin, miten jalkautuvat, lähi-, sähköiset ja kotiin vietävät palvelut toteutetaan käytännössä. Suunnitelma tuodaan lautakunnalle hyväksyttäväksi mahdollisimman nopeasti."

Kannattajat: Hannu Tuominen

Kannattajat: Hannu Tuominen

18. vastaehdotus:

Laura Nordström: Kohtaan 1 sanan lisäys (isoilla kirjaimilla merkattu):  
"Sosiaali- ja terveystieteiden palveluverkkosuunnitelma vuoteen 2030" -  
raportin PÄÄPIIRTEIDEN mukaisesti, joka sisältää kuvauksen sosiaali-  
ja terveystieteiden kolmesta uudesta integroidusta toimintamallista ja  
alustavan suunnitelman näiden toimintamallien käyttöönottoon  
perustuvasta palveluverkosta, seuraavasti"

Kannattajat: Hannu Tuominen

1. äänestys

JAA-ehdotus (Anttila Maija): Lautakunta päättää, että Kallion  
terveysasema toimii nykyisessä käytössä v. 2018, jolloin se siirtyy  
Kalasatamaan ja tilat vapautuvat Perhekeskuksen käyttöön.

Ei-ehdotus (Vuorjoki Anna): Lisätään päätökseen teksti:

"Esitetystä poiketen Kallion terveysaseman nykyisissä tiloissa jatketaan  
tavallisten terveystieteiden palveluiden tarjoamista myös Kalasataman  
terveys- ja hyvinvointikeskuksen valmistumisen jälkeen, ja sen sijaan  
selvitetään muita vaihtoehtoisia toimintoja, jotka voitaisiin siirtää  
Kalasatamaan."

Jaa-äännet: 7

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Seija Muurinen, Tuomas Nurmela,  
Mikael Sjövall, Hannu Tuominen, Markku Vuorinen

Ei-äännet: 5

Rene Hursti, Joonas Leppänen, Laura Nordström, Tuomas Tuure,  
Anna Vuorjoki



Tyhjä: 1  
Jouko Malinen

Poissa: 0

Puheenjohtaja Anttilan vastaehdotus voitti jäsen Vuorjoen vastaehdotuksen äänin 7 - 5.

## 2. äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus (Anttila Maija): Lautakunta päättää, että Kallion terveysasema toimii nykyisessä käytössä v. 2018, jolloin se siirtyy Kalasatamaan ja tilat vapautuvat Perhekeskuksen käyttöön.

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 10

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Rene Hursti, Seija Muurinen, Laura Nordström, Tuomas Nurmela, Mikael Sjövall, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen

Tyhjä: 3  
Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Anna Vuorjoki

Poissa: 0

Puheenjohtaja Anttilan vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 10 - 0.

## 3. äänestys

JAA-ehdotus: (Anttila Maija) Lautakunnan mielestä pitäisi kuitenkin jo tässä vaiheessa panna selvitykseen esim. kaakkoisen alueen(Laajasalo) ja etelässä (Lauttasaari) monipuolisten palvelukeskusten perustaminen.

Ei-ehdotus (Vuorjoki Anna, vastaehdotus 11) Lisätään päätökseen teksti:

"Monipuolisten palvelukeskusten sijoittamista tulee vielä arvioida siten, että palveluihin ei jää katvealueita. Itäisissä kaupunginosissa palveluiden tulee olla yhtä helposti saavutettavissa kuin lähellä kantakaupunkia."



Jaa-äännet: 8

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Seija Muurinen, Laura Nordström, Tuomas Nurmela, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen

Ei-äännet: 3

Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 2

Rene Hursti, Mikael Sjövall

Poissa: 0

Puheenjohtaja Anttilan vastaehdotus voitti jäsen Vuorjoen vastaehdotuksen äänin 8 - 3.

#### 4. äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus (Maija Anttila) : Lautakunnan mielestä pitäisi kuitenkin jo tässä vaiheessa panna selvitykseen esim. kaakkoisen alueen (Laajasalo) ja etelässä (Lauttasaari) monipuolisten palvelukeskusten perustaminen.

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 9

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Seija Muurinen, Laura Nordström, Tuomas Nurmela, Mikael Sjövall, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen

Tyhjä: 4

Rene Hursti, Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Anna Vuorjoki

Poissa: 0

Puheenjohtaja Anttilan vastaehdotus (= vastaehdotus 5) voitti esittelijän ehdotuksen äänin 9 - 0.

#### 5. äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus (Maija Anttila): Kun palveluverkkoa uudistetaan vaiheittain, on tärkeätä, että terveys- ja hyvinvointikeskusten ja perhekeskus pilottien kokemuksia hyödynnetään koko ajan verkkoa uudistettaessa.





Siksi viraston tulisi valmistella selkeä ohjelma, miten pilottien toimivuutta ja palvelujen vaikuttavuutta voidaan arvioida, mielellään tutkimuksellisesti, alusta lähtien. Suunnitelma tulisi liittää osaksi pilottien toimintaa.

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 12

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Rene Hursti, Joonas Leppänen, Seija Muurinen, Laura Nordström, Tuomas Nurmela, Mikael Sjövall, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 1

Jouko Malinen

Poissa: 0

Puheenjohtaja Anttilan vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 12 - 0.

#### 6. äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus (Maija Anttila): Lautakunta pitää välttämättömänä, että Kalasataman ja keskustan terveyden - ja hyvinvointikeskusten saavutettavuus julkisilla liikennevälineillä esteettömästi turvataan heti alusta alkaen.

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 12

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Rene Hursti, Joonas Leppänen, Seija Muurinen, Laura Nordström, Tuomas Nurmela, Mikael Sjövall, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 1

Jouko Malinen

Poissa: 0

Puheenjohtaja Anttilan vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 12 - 0.

#### 7. äänestys



JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus (Maija Anttila): Palvelukeskusten yhteistyö ja yhteydenpito aluetyöhön tarjoaa uudenlaisen mahdollisuuden tuoda sote-palveluja lähelle asukkaita ns. matalan kynnyksen periaatteella. Aluetyön konseptia pitää pohtia ja kehittää jatkossa osana lähelle tuotavia, jalkautuvia sote-palveluja.

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 11

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Joonas Leppänen, Seija Muurinen, Laura Nordström, Tuomas Nurmela, Mikael Sjövall, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 2

Rene Hursti, Jouko Malinen

Poissa: 0

Puheenjohtaja Anttilan vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 11 - 0.

8. äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus (Maija Anttila) : Lautakunta ei sitoudu alustavan suunnitelman keskeisissä linjauksissa 25:n keskuksen lukumäärään, koska palvelukeskusten lukumäärä täsmentyy pilottien ja palveluverkon jatkoselvittelyjen ja erillisten päätösten pohjalta.

Jaa-äännet: 1

Tuomas Nurmela

Ei-äännet: 10

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Rene Hursti, Joonas Leppänen, Laura Nordström, Mikael Sjövall, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 2

Jouko Malinen, Seija Muurinen

Poissa: 0



Puheenjohtaja Anttilan vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 10 - 0.

9. äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus (Anna Vuorjoki): Muutetaan kappale 1 kuulumaan seuraavasti:

"Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää merkitä tiedoksi "Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen palveluverkkosuunnitelma vuoteen 2030" -raportin sekä hyväksyä sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen palveluverkon uudistamisen periaatelinjaukset ja toteuttamismallit seuraavasti:"

Jaa-äännet: 9

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Seija Muurinen, Laura Nordström, Tuomas Nurmela, Mikael Sjövall, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen

Ei-äännet: 4

Rene Hursti, Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotus hävisi esittelijän ehdotukselle äänin 4 - 9.

10. äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus (Anna Vuorjoki): Lisätään päätökseen teksti

"Valmistelua jatketaan kehittämällä toimintamallia alueellisille lähiasemille, joilla tarjotaan tavallisimpia terveyskeskus- ja sosiaalityön palveluita sekä matalan kynnyksen päihde- ja mielenterveyspalveluita integroituna kokonaisuutena. Alueelliset lähiasemat tarjoavat palveluita suurten palvelukeskusten rinnalla ja niitä on eri kaupunginosissa. Lähiasemia kehitetään vastaamaan eri kaupunginosien tarpeisiin, ja niiden toimintaan kuuluu kaupunginosayhteisöjä tukevaa työtä sekä sosiaalista raportointia kaupunginosien olosuhteista. Ruotsinkielisiä palveluja tarjotaan niillä alueilla jossa on ruotsin- ja kaksikielisiä asukkaita."



Jaa-äännet: 8

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Seija Muurinen, Laura Nordström, Tuomas Nurmela, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen

Ei-äännet: 4

Rene Hursti, Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 1

Mikael Sjövall

Poissa: 0

Jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotus hävisi esittelijän ehdotukselle äänin 4 - 8.

11. äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus (Anna Vuorjoki): Lisätään päätökseen teksti:

"Suunnitelmissa eteneminen edellyttää, että tila- ja henkilöstöresurssit ovat riittävät eikä itse uudistuksen vaatimia kuluja kateta vähentämällä rahoitusta palveluista. Riittävien resurssien varmistamiseksi kussakin uudistuksen vaiheessa tulee esittää lautakunnalle henkilöstösuunnitelma ennen toimenpiteiden hyväksymistä."

Jaa-äännet: 6

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Seija Muurinen, Tuomas Nurmela, Mikael Sjövall, Hannu Tuominen

Ei-äännet: 5

Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Laura Nordström, Tuomas Tuure, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 2

Rene Hursti, Markku Vuorinen

Poissa: 0

Jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotus hävisi esittelijän ehdotukselle äänin 5 - 6.

12. äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus (Seija Muurinen): Lautakunta edellyttää, että



palvelukeskusten aukioloaikoja tarkastellaan uudelleen asiakkaiden tarpeita vastaaviksi. Mahdollisuutta mm. Kalasataman ja keskustan terveys- ja hyvinvointikeskusten aukioloaikojen pidentämiseksi arvioidaan huomioiden ja yhteen sovittaen perustason päivystyspalveluiden aukioloajat.

Jaa-äännet: 1  
Rene Hursti

Ei-äännet: 11  
Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Joonas Leppänen, Seija Muurinen, Laura Nordström, Tuomas Nurmela, Mikael Sjövall, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 1  
Jouko Malinen

Poissa: 0

Jäsen Muurisen vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 11 - 1.

13. äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus (Seija Muurinen): Lautakunta edellyttää, että palveluverkon uudistamisen ja terveysasemien siirtojen käynnistyttyä tarkastellaan laboratoriopalveluja HUS:n kanssa siten, ettei kaupunkiin jää katvealueita laboratoriopalveluissa.

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 12  
Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Rene Hursti, Joonas Leppänen, Seija Muurinen, Laura Nordström, Tuomas Nurmela, Mikael Sjövall, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 1  
Jouko Malinen

Poissa: 0

Jäsen Muurisen vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 12 - 0.

14. äänestys



JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus (Laura Nordström): Kohdan 7 perään lisätään seuraava lause: TÄTÄ ENNEN TILAKESKUS SELVITTÄÄ PERHEKESKUSPILOTOINTIA VARTEN TARVITTAVAT TILAT VUODELLE 2015.

Jaa-äännet: 1

Rene Hursti

Ei-äännet: 10

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Joonas Leppänen, Seija Muurinen, Laura Nordström, Tuomas Nurmela, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 2

Jouko Malinen, Mikael Sjövall

Poissa: 0

Jäsen Nordströmin vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 10 - 1.

15. äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus (Laura Nordström): Kohtaan 2 lisäys, joka merkitty isoilla kirjaimilla: "Helsingin sosiaali- ja terveysviraston palveluverkko muodostuu perhekeskuksista, terveys- ja hyvinvointikeskuksista, monipuolisista palvelukeskuksista sekä niitä tukevista sähköisistä palveluista, MUISTA LÄHIPALVELUISTA, KUTEN KÄYTTÄJIEN LÄHELLÄ OLEVISTA LÄHINEUVOLOISTA, asiakkaan luo vietävistä palveluista ja muista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista."

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 12

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Rene Hursti, Joonas Leppänen, Seija Muurinen, Laura Nordström, Tuomas Nurmela, Mikael Sjövall, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 1

Jouko Malinen



Poissa: 0

Jäsen Nordströmin vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 12 - 0.

16. äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus (Laura Nordström): Kohdan 6 loppuun lisätään lause:  
SUUNNITTELUSSA OTETAAN HUOMIOON YHTEISTYÖ  
KOLMANNEN SEKTORIN KANSSA.

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 12

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Rene Hursti, Joonas Leppänen, Seija Muurinen, Laura Nordström, Tuomas Nurmela, Mikael Sjövall, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 1

Jouko Malinen

Poissa: 0

Jäsen Nordströmin vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 12 - 0.

17. äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus (Laura Nordström): Uusi kohta kohdan 6 jälkeen: "Ennen pilotointia konkretisoidaan tarkemmin, miten jalkautuvat, lähi-, sähköiset ja kotiin vietävät palvelut toteutetaan käytännössä. Suunnitelma tuodaan lautakunnalle hyväksyttäväksi mahdollisimman nopeasti."

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 13

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Rene Hursti, Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Seija Muurinen, Laura Nordström, Tuomas Nurmela,



Mikael Sjövall, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen,  
Anna Vuorjoki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Jäsen Nordströmin vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 13 -  
0.

18. äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus (Laura Nordström): Kohtaan 1 sanan lisäys (isoilla kirjaimilla merkattu): "Sosiaali- ja terveysviraston palveluverkkosuunnitelma vuoteen 2030" -raportin PÄÄPIIRTEIDEN mukaisesti, joka sisältää kuvauksen sosiaali- ja terveyspalvelujen kolmesta uudesta integroidusta toimintamallista ja alustavan suunnitelman näiden toimintamallien käyttöönottoon perustuvasta palveluverkosta, seuraavasti"

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 10

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Joonas Leppänen, Seija Muurinen, Laura Nordström, Tuomas Nurmela, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 3

Rene Hursti, Jouko Malinen, Mikael Sjövall

Poissa: 0

Jäsen Nordströmin vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 10 -  
0.

Jouko Malinen: Sosiaali- ja terveysviraston palveluverkon uudistamisen periaatelinjaukset ja toteuttamismallit "Sosiaali- ja terveysviraston palveluverkkosuunnitelma vuoteen 2030" -raportti olisi pitänyt merkitä ainoastaan tiedoksi. Uudistuksen eteneminen pitäisi päättää vasta Kalasataman pilotoinnin tulosten pohjalta ja tarvittaessa tehdä linjauksia. Pilotoinnin pohjalta pystyttäisiin vasta näkemään onko palvelutaso sote-palveluissa





parantunut hoidon vaikuttavuuden ja saatavuuden osalta. Lisäksi linjausten mukaista palveluverkkoa pitäisi täydentää lahipalveluilla, kuten pinemmillä soteasemilla, neuvoloilla ja suun terveydenhuollon palvelupisteillä.

Esittelijä

va. virastopäällikkö  
Hannu Juvonen

Lisätiedot

Riitta Simoila, osastopäällikkö, puhelin: 310 42213  
riitta.simoila(a)hel.fi  
Hannu Juvonen, vs. virastopäällikkö, puhelin: 310 52481  
hannu.juvonen(a)hel.fi  
Juha Jolkkonen, osastopäällikkö, puhelin: 310 52482  
juha.jolkkonen(a)hel.fi  
Pia Sutinen, osastopäällikkö, puhelin: 310 62401  
pia.sutinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Palveluverkkosuunnitelma vuoteen 2030

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää hyväksyä sosiaali- ja terveysviraston palveluverkon uudistamisen periaatelinjaukset ja toteuttamismallit ”Sosiaali- ja terveysviraston palveluverkkosuunnitelma vuoteen 2030” -raportin mukaisesti, joka sisältää kuvauksen sosiaali- ja terveysten palvelujen kolmesta uudesta integroidusta toimintamallista ja alustavan suunnitelman näiden toimintamallien käyttöönottoon perustuvasta palveluverkosta, seuraavasti:

- Helsingin sosiaali- ja terveysviraston palveluverkko muodostuu perhekeskuksista, terveys- ja hyvinvointikeskuksista, monipuolisista palvelukeskuksista sekä niitä tukevista sähköisistä palveluista, asiakkaan luo vietävistä palveluista ja muista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista.

- Perhekeskus, terveys- ja hyvinvointikeskus ja monipuolinen palvelukeskus ovat palvelukokonaisuuksia, joissa tarjotaan kokonaisvaltaisia, moniammatillisia ja tarpeen mukaisia palveluja lapsiperheille, aikuisväestölle, ikääntyneille ja monisairaille fyysisesti samoissa tiloissa tai useamman rakennuksen muodostamassa kokonaisuudessa.

- Perhekeskusten ja terveys- ja hyvinvointikeskusten toimintamallit kehitetään pilotoitien kautta, monipuolisia palvelukeskuksia kehitetään nykyisen toimintamallin pohjalta.



- Palvelujen kokonaisvaltaisuus tarkoittaa ennalta ehkäisevien ja korjaavien palvelujen tarjoamista yhtenäisenä kokonaisuutena.
- Etelän alueella pilottikohteina ovat Kalasataman terveys- ja hyvinvointikeskus ja Kallion perhekeskus. Pilottikohteiden suunnittelun ja toteuttamisen edetessä liitteenä olevan raportin alustavaa suunnitelmaa täsmennetään siten, että uusien keskusten perustamisesta valmistellaan erilliset tarveselvitykset ja niitä koskevat lautakunnan päätösesitykset.
- Perhekeskuksen pilottikohteen tarkempi suunnitelma tuodaan sosiaali- ja terveyslautakunnan hyväksyttäväksi vuoden 2014 aikana.
- Palveluverkon uudet ja keskitettävät toimipisteet sijoitetaan hyvien liikenneyhteyksien varrelle liikenteen solmukohtiin.

## Esittelijän perustelut

Sosiaali- ja terveystieteiden palveluverkkosuunnitelma vuoteen 2030 -raportti on tämän asian liitteenä numero 1.

### Taustaa

Sosiaali- ja terveystieteiden palveluverkon uudistaminen on vuonna 2013 toteutetun virastojen yhdistämisen jälkeen seuraava iso kehittämiskohde. Sekä Helsingin kaupungin strategian että sosiaali- ja terveystieteiden strategian keskeinen tavoite väestön terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisesta edellyttää asiakaspalvelujen tuottamista eheänä sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuutena. Viraston nykyiset erillisiin sosiaalipalveluihin ja terveyspalveluihin keskittyneet toimipisteet ja toimintakonseptit sekä tiheä pienten toimipisteiden verkko eivät tue asiakkaan kokonaisvaltaista palvelua. Palvelujen saatavuuden parantaminen ja palvelujen taloudellisesti kestävä kustannusrakenne edellyttävät sekä palveluverkon että palvelukonseptien uudistamista.

Sosiaali- ja terveyslautakunta käsittelee viraston terveysasemaverkkoa kokouksessaan 20.8.2013 § 256 otsikolla ”Selvitys tarkoituksenmukaisesta terveysasemaverkosta ja terveysasemien tulevasta määrästä”. Lautakunta palautti tuolloin asian uudelleen valmisteltavaksi seuraavin jatkovalmisteluohjein:

”Sosiaali- ja terveystoimen integraation ja sen myötä muuttuvien palvelutarpeiden on oltava suunnittelun lähtökohtana, minkä pitää näkyä entistä selkeämmin ennen muuta sisällöllisesti, mutta myös fyysisinä tiloina sekä keskustasolla että paikallisesti. Integraation edellytyksenä on selkeän palvelukonseptin laatiminen, minkä



periaatelinjaukset ja toteuttamismallit lautakunta hyväksyy. Tähän on sisällytettävä ainakin perhekeskusmalli, lähipalvelut vs. keskitetyt, monipuolisemmat palvelut sekä koti- ja itsehoidon toteuttaminen. Mahdolliset pilotoinnit on esiteltävä alustavin hahmotelmin.

Ennaltaehkäisevän työn toteuttamismallien nykyistä selkeämmät linjaukset tulee ottaa huomioon samoin kuin sosiaali- ja terveystoimen ja mahdollisesti myös muiden hallintokuntien yhteistyö.

Palveluverkon tarkastelussa otetaan huomioon erityisesti hyvät joukkoliikenneyhteydet ja tulevaisuudessa kasvavat ihmisten palvelutarpeet. Palveluverkon suunnittelussa on joukko epävarmuuksia, mutta esim. seuraavia asioita, jotka vaikuttavat palveluverkon tiheyteen tai palvelukonseptiin pitäisi ottaa huomioon: voimassa olevan terveydenhuoltolain vaikutukset perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välisen rajan madaltamiseen, v. 2014 voimaan tuleva potilasdirektiivi ja sen mahdolliset vaikutukset, meneillään oleva sosiaali- ja terveydenhuollon ja kuntarakenteen uudistaminen kuten myös maankäyttöä koskevan uuden yleiskaavan valmistelu.

Palveluverkkoon vaikuttavien asioiden pohdinta erilaisina vaihtoehtoisina ratkaisuinä tulisi näkyä palveluverkkoa koskevassa suunnitelmassa. Lautakunta näkee, että terveysasemaverkkoa koskevat aiemmat päätökset arvioidaan uudelleen ja sote-palveluverkkolinjauksia tarkistetaan viimeistään 2016 ja aina tarvittaessa toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten mukaan.”

## Valmisteluprosessi

Palveluverkkosuunnitelman valmistelusta on vastannut viraston johto. Valmistelun kuluessa on kuultu sekä asukkaita että henkilökuntaa. Sosiaali- ja terveyslautakunnalle esiteltiin alustavia linjauksia seminaarissa 11.4.2014. Henkilöstö on ollut mukana suunnittelutyöryhmissä ja heillä on ollut mahdollisuus esittää näkemyksiään intranetin kommenttipalstalla. Palveluverkkosuunnitelmaa käsitteleviä yhteistoimintakokouksia on järjestetty yhteensä 218. Lisäksi henkilöstölle järjestettiin 20. ja 21.8.2014 kaikille avoimet tiedotus- ja keskustelutilaisuudet lautakunnan käsittelyyn menevästä palveluverkkosuunnitelmasta. Kuntalaisia on kuultu monin eri tavoin: verkkokyselyllä, verkkopaneelilla, järjestöjä kuulemalla ja internet-sivujen kautta.

## Palveluverkon keskeiset linjaukset

Suunnitelmassa esitetään, että vuonna 2030 Helsingissä olisi perhekeskuksia, terveys- ja hyvinvointikeskuksia ja monipuolisia



palvelukeskuksia. Muut palvelut koostuisivat asiakkaan luo vietävistä palveluista sekä muista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista. Perhekeskuksia, terveys- ja hyvinvointikeskuksia ja monipuolisia palvelukeskuksia olisi yhteensä 25. Edellä mainittujen palvelujen lisäksi sosiaali- ja terveystoimen käytettävissä olevilla voimavaroilla tuotetaan asukkaiden itsehoito- ja omahoitopalveluja sekä asiakkaan luo vietäviä palveluja. Ruotsinkieliset palvelut järjestetään uudistuksessa seuraavasti: Terveys- ja hyvinvointikeskusten osalta erityisosaaminen keskitetään yhteen keskustassa olevaan keskukseseen. Muut terveys- ja hyvinvointikeskuksen peruspalvelut järjestetään ruotsin kielellä vähintään neljässä terveys- ja hyvinvointikeskuksessa. Perhekeskusten ruotsinkieliset erityispalvelut organisoidaan myös keskustan alueella toimivaan perhekeskukseen. Ruotsinkieliset perhekeskusten peruspalvelut tarjotaan kaikissa perhekeskuksissa. Ruotsinkieliset palvelut monipuolisissa palvelukeskuksissa organisoidaan alueellisesti riittävän kattavasti niin, että saavutettavuus turvataan.

Palveluverkkosuunnitelma edesauttaa sosiaali- ja terveystoimen uudistukselle asetetun keskeisen tavoitteen, palveluintegraation, toteuttamista. Palveluverkon uudistamisessa on otettu huomioon Helsingin väestöennuste sekä muut toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset ja niiden aiheuttamat epävarmuustekijät. Suunnitelmassa noudatetaan myös Helsingin kaupungin linjauksia toimitilojen keskittämisestä ja tilaneliöiden vähentämisestä. Tilojen keskittäminen edellyttää uusia toimintamalleja, joita kehitetään yhdessä palveluverkon kehittämisen kanssa. Uudet toimintamallit edellyttävät myös uudenlaisia tilaratkaisuja.

Palveluverkkosuunnitelman mukaan Helsingissä olisi vuonna 2030 viisi perhekeskusta, kuusi terveys- ja hyvinvointikeskusta, 14 monipuolista palvelukeskusta sekä tarvittavia muita erityispalveluja. Näiden palvelujen lisäksi sähköisten palvelujen käyttöä lisätään mm. asukkaille kohdennetuilla, viraston ylläpitämällä itsehoitosivustoilla. Lisäksi palveluja viedään perinteisistä vastaanottotiloista asiakkaan omaan ympäristöön, kuten kotiin ja päiväkotiin. Näillä toiminnoilla turvataan helsinkiläisten sosiaali- ja terveystoimen palvelut.

Palveluverkkouudistus aiheuttaa muutoksia nykyisiin tiloihin. Tilahankesuunnitelmissa on rakentaa seuraavan 10 vuoden aikana sekä uusia tiloja että keskittää toimintoja olemassa oleviin tiloihin. Osasta nykyisiä tiloja luovutaan.

Perhekeskuksella tarkoitetaan fyysistä tilaa ja palvelukokonaisuutta, joka kokoaa lasten ja perheiden palveluja kaikille tarkoitetuista peruspalveluista varhaisen tuen palveluihin ja erityiseen tukeen.



Perhekeskuksen toimintakonsepti kehitetään Kallion alueen pilotissa, jonka kaupunginvaltuusto on edellyttänyt käynnistettäväksi vuonna 2014. Perhekeskuspilotin sijoittuminen Kallioon perustuu siihen, että Kalasataman terveys- ja hyvinvointikeskuksen valmistuttua Kalliosta vapautuu perhekeskukselle hyvin soveltuva tila. Käyttöönnoton ajankohta tuodaan erikseen lautakunnan päätettäväksi. Pilottien sijoittuminen samalle alueelle tukee kahden eri konseptin yhteistä kehittämistä.

Alustavan suunnitelman mukaan perhekeskuksessa tarjotaan äitiys- ja lastenneuvolan terveydenhoitajan ja lääkärin palveluja, suun terveydenhuollon palveluja, lapsiperheiden kotipalvelua, neuvolan psykologipalveluja, lapsiperheiden perhetyötä, kasvatus- ja perheneuvonnan palveluja, puhe-, fysio- ja toimintaterapiaa sekä lastensuojelun alkuarvioinnin, avohuollon sosiaalityön ja lastensuojelun perhetyön palveluja. Lasten pitkäaikaissairauksien hoito, seuranta ja hoidon tarpeen arviointi sekä kuntoutuspalvelut voivat myös sijoittua perhekeskukseen.

Osa lapsiperheiden palveluista tarjotaan asuinalueilla ja sähköisenä palveluna. Näitä voivat olla esimerkiksi tiettyjen kohderyhmien määräaikaisten terveystarkastusten järjestäminen päiväkodeissa, kotikäynnit sekä raskaana olevien ja erityisesti alle 1-vuotiaiden lasten terveystarkastusten järjestäminen lähineuvolavastaanotolla. Huomiota kiinnitetään asuinalueisiin, joista on hankalat kulkuyhteydet perhekeskuksiin tai muuten riski jäädä pois palveluista.

Päiväkodeissa järjestettäviä terveystarkastuksia varten on käynnistetty yhteinen suunnittelu varhaiskasvatusviraston kanssa. Suunnittelussa hyödynnetään varhaiskasvatusvirastoon kuuluvaa leikkipuisto- ja perhetaloverkkoa. Leikkipuistojen ja perhetalojen tiloja voidaan hyödyntää suunniteltaessa yhteistyötä kolmannen sektorin perhepalveluja tuottavien toimijoiden kanssa.

Terveys- ja hyvinvointikeskuksella tarkoitetaan fyysistä tilaa ja palvelukokonaisuutta, joka kokoaa pääasiassa aikuisväestölle tarkoitettuja palveluja ehkäisevistä palveluista korjaaviin palveluihin ja turvaa kokonaisvaltaisten, tarpeen mukaisten palvelujen tarjoamisen väestölle. Kohderyhmänä ovat ne asiakkaat, jotka eivät tarvitse perhekeskuksen ja / tai monipuolisen palvelukeskuksen palveluja. Osa palveluista kohdistuu kouluikäisiin lapsiin ja ikääntyneeseen väestöön.

Terveys- ja hyvinvointikeskuksen palveluista suuri osa muodostuu terveydenhuoltolain tarkoittamista terveysasemapalveluista mukaan lukien suun terveydenhuolto. Lisäksi keskuksen palveluihin kuuluvat nuorille ja aikuisille suunnattu sosiaalityö ja sosiaaliohjaus, psykiatria-



ja päihdepalvelujen peruspalvelut sekä aikuisten kuntoutuspalveluja (fysioterapia, toimintaterapia). Suunnittelussa on huomioitu erityisesti ne potilaat ja asiakkaat, joilla on tavallista enemmän palvelutarpeita ja joilla on vaara hoitoketjujen pirstaloitumiseen ja palvelujen ulkopuolelle jäämiseen. Alustavan suunnitelman mukainen terveys- ja hyvinvointikeskus on merkittävästi nykyisiä terveysasemia suurempi, jolloin niitä on myös merkittävästi vähemmän.

Terveys- ja hyvinvointikeskuksen palvelukokonaisuus pilotoidaan Kalasataman uudessa terveys- ja hyvinvointikeskuksessa, joka aloittaa toimintansa vuonna 2018. Kalasatamasta suunnitellaan uuden ajan palvelukeskus, jonka kokemusten perusteella terveys- ja hyvinvointikeskusten kokonaisuutta kehitetään edelleen.

Monipuolisella palvelukeskuksella tarkoitetaan paikallista tai alueellista palvelukokonaisuutta, joka kokoaa pääasiassa ikääntyneille ja monisairaille tarkoitettuja palveluja ehkäisevistä palveluista korjaaviin palveluihin ja turvaa kokonaisvaltaisen, tarpeen mukaisen tuen tarjoamisen väestölle. Osa palveluista kohdistuu myös muille aikuisikäisille kuin ikääntyneille.

Osa monipuolisen palvelukeskuksen palveluista sijaitsee fyysisesti samassa kokonaisuudessa. Osa sijaitsee muualla sijaitsevissa toimipisteissä, kuten osa palvelutalotoiminnasta. Monipuolisen palvelukeskuksen toiminta jalkautuu myös alueen muihin sosiaali- ja terveystoimen ja muiden toimijoiden tiloihin.

Monipuolisen palvelukeskuksen palveluihin integroidaan ikääntyneiden avosairaanhoidon palveluja ja suun terveydenhuollon palveluja. Lisäksi monipuolisen palvelukeskuksen palveluihin voi kuulua ikääntyneille kohdennettuja mielenterveys- ja päihdepalveluja ja kuntoutuspalveluja (fysioterapia, toimintaterapia, puheterapia). Kaikki monipuolisissa palvelukeskuksissa tapahtuva toiminta ei ole sosiaali- ja terveysviraston järjestämää, vaan keskeistä on kumppaneiden, kuten kaupungin muiden hallintokuntien, järjestöjen ja vapaaehtoisten toteuttama toiminta.

## Esitettyjen ratkaisujen perustelut

Palveluverkon uudistamisessa on tavoiteltu kokonaisuutta, jossa sosiaali- ja terveysvirasto pystyy tuottamaan palvelut eheänä kokonaisuutena ja taloudellisesti kestävästi yhtäältä paljon palveluja tarvitseville "avainasiakkaille" ja toisaalta harvoin palveluja käyttäville kaikille helsinkiläisille. Nykyinen sosiaali- ja terveysviraston palveluverkko edellyttää toimintaympäristön muutokset huomioon ottaen toiminnallista ja taloudellista uudistamista. Palvelujärjestelmä joutuu vastaamaan tulevien vuosien tarpeisiin kestäväällä tavalla.



Valtaosa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeista liittyy monimuotoisiin ongelmiin. Yleinen elämänhallinta, mielenterveyden, päihteiden käytön ja sosiaalisten suhteiden ongelmat kietoutuvat yhteen, eikä niitä voida hoitaa kapeiden erityispalvelujen avulla. Laaja-alaisia palveluja pystytään toteuttamaan vain isoissa yksiköissä, joissa on riittävän monipuoliset palvelut ja moniammatillinen henkilökunta. Perhekeskuksissa, terveys- ja hyvinvointikeskuksissa ja monipuolisissa palvelukeskuksissa on mahdollista yhdistää eri asiantuntijoiden osaaminen asiakkaiden tarpeista lähteväksi palveluksi. Taloudelliset skaalaedut toteutuvat isommissa yksiköissä halvempina yksikkökustannuksina.

Helsinki poikkeaa muista Suomen kunnista mm. siinä, että lähes kaikki julkiset palvelut, ts. lähipalvelut, seudulliset palvelut ja laajan väestöpohjan palvelut, ovat asukkaille tarjolla oman kunnan alueella. Hyvää palvelujen saavutettavuutta varmistavat hyvät joukkoliikenneyhteydet.

Uudet palvelumallit muuttavat lähipalvelujen rakennetta. Lähipalvelun hyvä saatavuus muodostuu monista muistakin tekijöistä kuin fyysisestä etäisyydestä palvelupisteeseen. Osa lähipalveluista on yhä enemmän kiinteästä palvelupisteestä riippumattomia sähköisiä palveluja: neuvontaa ja ohjausta, itsehoitoa ja omahoitoa. Sähköisiä palveluja tukevat asiakkaiden luokse vietävät palvelut.

Uudenlaisten palvelumallien kehittämisessä ylitetään myös hallintorajoja. Kouluterveydenhuollon palvelut ovat perinteisesti olleet saatavissa kouluissa. Neuvolapalvelujen vieminen päiväkotien yhteyteen on uudenlaista lähipalvelua.

Uusilla palvelukonsepteilla pyritään helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ja terveys- ja hyvinvointierojen kaventumiseen. Asukkaille tarjotaan sujuvia ja integroituja palveluja kustannustehokkaasti. Integroidut palvelut mahdollistavat moniammatillisen yhteistyön ja henkilökunnan osaamisen kehittämisen. Palvelukonsepteissa ja niitä tukevissa tiloissa otetaan huomioon teknologian muutokset sekä palvelujen ja työn uudet muodot. Tilankäyttöä tehostetaan. Palveluverkkosuunnitelma mahdollistaa palvelujen ja vastaanottojen kohdentumisen tarvetta vastaaviksi.

## Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Terveys- ja hyvinvointivaikutuksia arvioidaan kahden vaihtoehdon pohjalta:

Vaihtoehto 1: Nykyisen palveluverkon ylläpitoa jatketaan



Vaihtoehto 2. Palveluverkko uudistetaan suunnitelmassa esitettyjen linjausten mukaisesti

Vaihtoehto 1. Helsingin sosiaali- ja terveyspalveluverkko on kehittynyt vuosikymmenten kuluessa. Palveluverkkoa on uudistettu perustamalla uusia toimipisteitä aiempien lisäksi uusien toimintojen ja velvoitteiden myötä. Palveluverkon perusteellista uudistamista ei ole tehty monien lainsäädäntömuutosten ja alueorganisaatiosta luopumisen jälkeen. Palvelut ovat hajaantuneet moniin eri toimipisteisiin ja sosiaali- ja terveydenhuollon osaamisen yhdistyminen yksittäisen asiakkaan parhaaksi kohtaa monia esteitä. Terveys- ja hyvinvointierojen kehittymiseen vaikuttava peruspalvelujen saatavuus on nykyisessä palveluverkossa erilaista eri puolilla kaupunkia. Yhtäläisen saatavuuden ja hyvän laadun ylläpito esim. 25 terveysasemalla on osoittautunut vaikeaksi toteuttaa. Esim. jonot kiireettömään hoitoon vaihtelevat terveysasemien välillä. Nykyinen palveluverkko on taloudellisesti kallis ylläpidettävä. Uusien palvelumallien, kuten sähköisten palvelujen ja asiakkaan luo vietävien palvelujen kehittäminen on taloudellisesti kestävämpiä, jos nykyistä palveluverkkoa ylläpidetään samanaikaisesti.

Vaihtoehto 2: Uudistettu palveluverkko tukee tavoitetta lasten ja lapsiperheiden syrjäytymisen ehkäisyssä ja sitä kautta terveys- ja hyvinvointierojen kaventumista. Lapsiperheiden monipuoliset palvelut kootaan perhekeskuksissa toiminnallisiksi kokonaisuuksiksi ja fyysisesti saman toimipisteeseen. Resurssien päällekkäisyys vältetään. Monialaisen osaamisen keskittämisestä hyötyvät terveys- ja hyvinvointierojen näkökulmasta haavoittuvimmat perheet ja lapset. Paljon palveluja tarvitsevat ja erityistä huomiota vaativat asiakkaat saavat kokonaispalvelut samasta toimipisteestä. Vähemmän tukea tarvitseville perheille kehitetään uudentyyppisiä neuvolapalveluja, mm. viemällä niitä lasten arkiympäristöön kuten päiväkoteihin ja leikkipuistoihin. Asiakkaan luo vietävät palvelut ja sähköiset palvelut myös parantavat palvelujen saavutettavuutta.

Uudistettu palveluverkko tukee terveys- ja hyvinvointierojen kaventumista parantamalla terveyspalvelujen saatavuutta ja mahdollistamalla nykyisessä palveluverkossa väliinputoajiksi jäävien asiakkaiden saamista palvelun piiriin. Terveys- ja hyvinvointikeskukset ovat riittävän suuria monipuolisen osaamisen keskittymiä. Asiakas voidaan ohjata parhaiten hänen avun tarpeeseensa vastaavan sosiaali- tai terveydenhuollon työntekijän luo samassa toimipisteessä. Taloudelliset ja toiminnalliset skaalaedut on mahdollista toteuttaa harvemmissa ja suuremmissa yksiköissä. Asiakkaan luo vietävillä palveluilla voidaan ratkaista palvelujen saavutettavuuden ongelmia.





Palveluverkon uudistaminen esitetyllä tavalla tuottaa myönteisiä terveys- ja hyvinvointivaikutuksia iäkkäiden henkilöiden sosiaalisten suhteiden ylläpitoon ja toimintakyvyn edistämiseen. Monipuolisten palvelukeskusten mallia kehitetään ja laajennetaan eri puolille kaupunkia hyvien liikenneyhteyksien varrelle, mikä lisää palvelujen saavutettavuutta.

Uudistettu palveluverkkosuunnitelma on asiakaslähtöinen ja kustannuksiltaan kestävä malli, jonka avulla helsinkiläisten myönteisiä terveys- ja hyvinvointivaikutuksia voidaan edistää.

### Sosiaali- ja terveystieteiden järjestöneuvottelukunnan lausunto

Sosiaali- ja terveystieteiden järjestöneuvottelukunnan asiasta antama lausunto jaettiin sosiaali- ja terveyslautakunnan 23.9.2014 kokouksessa.

#### Esittelijä

vs. virastopäällikkö  
Hannu Juvonen

#### Lisätiedot

Riitta Simoila, osastopäällikkö, puhelin: 310 42213  
riitta.simoila(a)hel.fi  
Hannu Juvonen, vs. virastopäällikkö, puhelin: 310 52481  
hannu.juvonen(a)hel.fi  
Juha Jolkkonen, osastopäällikkö, puhelin: 310 52482  
juha.jolkkonen(a)hel.fi  
Pia Sutinen, osastopäällikkö, puhelin: 310 62401  
pia.sutinen(a)hel.fi

#### Liitteet

1 Palveluverkkosuunnitelma vuoteen 2030

#### Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 23.09.2014 § 329

HEL 2014-010200 T 06 00 00

#### Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian puheenjohtaja Maija Anttilan pyynnöstä pöydälle.

#### Käsittely

23.09.2014 Pöydälle



Asia käsiteltiin viraston henkilöstötoimikunnassa 22.9.2014. Henkilöstötoimikunnan lausunto asiasta jaettiin sosiaali- ja terveyslautakunnan jäsenille tiedoksi 23.9.2014.

Ennen pöydällepanopäätöstä esittelijä Hannu Juvonen muutti esitystään siten, että "Palveluverkon keskeiset linjaukset" kappaleen lause "Muut terveys- ja hyvinvointikeskuksen peruspalvelut pyritään tarjoamaan ruotsinkielellä kaikissa terveys- ja hyvinvointikeskuksissa." muutetaan muotoon "Muut terveys- ja hyvinvointikeskuksen peruspalvelut järjestetään ruotsin kielellä vähintään neljässä terveys- ja hyvinvointikeskuksessa."

Pöydällepanoehdotus:

Maija Anttila: Pyydän asian pöydälle

Vastaehdotus:

Jäsen Sirpa Asko-Seljavaara teki vastaehdotuksen, jonka mukaan esittelijän perusteluihin tulee lisätä, että lausunto pyydettiin mm. vanhusneuvostolta. Jäsen Sirpa Asko-Seljavaaran vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

02.09.2014 Pöydälle

Esittelijä

vs. virastopäällikkö  
Hannu Juvonen

Lisätiedot

Riitta Simoila, osastopäällikkö, puhelin: 310 42213  
riitta.simoila(a)hel.fi  
Hannu Juvonen, vs. virastopäällikkö, puhelin: 310 52481  
hannu.juvonen(a)hel.fi  
Juha Jolkkonen, osastopäällikkö, puhelin: 310 52482  
juha.jolkkonen(a)hel.fi  
Pia Sutinen, osastopäällikkö, puhelin: 310 62401  
pia.sutinen(a)hel.fi